

היום נלמד בעזרת ה':

ראש השנה דף טז

נמרא: הי תבואה: למדנו במשנה שבפסח נידונים על התבואה. אלא שבפסח התבואה כבר גדלה ועומדת להיקצר, ואם כן האם דיברה המשנה על תבואה העומדת להיקצר, והרי כל מה שעבר עליה עד עכשיו מתי נידון?

הגמרא מוכיחה שהתבואה נידונת פעמיים: א. בפסח הקודם לזמן זריעתה ב. בפסח הבא הקודם לקצירתה.

הלכך כי חזי איניש דמצלח: ולכן כאשר אדם רואה שהחיטה שהוא זרע בחשון (חיטה לוקח לה זמן רב להתבשל = זרעא אפלא) מצליחה וגודלת טוב – סימן הוא שהתבואה נידונה לטובה בדין של פסח דאשתקד, ולכן שימהר לזרוע את השעורים (לשעורה לוקח מהר יותר להתבשל = 'זרעא חרפא') בכדי שעד הדין הבא בפסח הקרוב תספיק השעורה לגדול קצת, ואז גם אם יפסק דינה של התבואה לרעה היא כבר לא תתקלקל במהרה.

וכי תימא לעולם רבי יהודה היא: האפשרות היחידה להתאים את משנתנו אם אחת מהדעות בבביתא היא דעת רבי יהודה שכל הדברים נידונים בר"ה אבל גזר דין של כל דבר נחתם בזמנו, ואדם נידון ביוה"כ (לא גורסים: 'נידון בר"ה וגזר דין שלו נחתם ביוה"כ'). אך עדיין קשה מ'אדם' שבמשנה כתוב שהוא נידון בר"ה ולא ביוה"כ?

וכי קתני מתניתין אתחילת דין: כלומר לגבי אדם המשנה מדברת על תחילת הדין שהוא בר"ה, ולא על הגזר דין שהוא ביוה"כ. אבל לגבי שאר הדברים גם הגזר דין נחתם כל אחד בזמנו.

מ"ט דרבי יוסי: הגמרא מיד לא מבינה ושואלת: הרי הוא הסביר את טעמו על פי הפסוק 'ולבקרים תפקדנו' דהיינו בכל בוקר? אלא מבארת הגמרא שהקושיא מדוע הוא לא אמר כדעת רבי נתן, והרי אין הבדל בין 'בחינה' (לשון הפסוק של רבי נתן) ל'פקידה'?